

BESLUT OCH SKÖTSELPLAN FÖR

**NATURRESERVATET
KARÅS**

BORGHOLMS KOMMUN, KALMAR LÄN

NATURVÅRDSFÖRVALTARE: LÄNSSTYRELSEN

Enligt sändlista

BILDANDE AV NATURRESERVATET KARÅS

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (SFS 1998:808) beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Reservatets gränser utmärks i fält. Reservatets namn skall vara naturreservatet Karås.

När detta beslut vinner laga kraft upphävs inom området gällande förordnande om landskapsbildsskydd enligt 19 § (äldre lydelse) naturvårdslagen enligt Länsstyrelsens beslut 1966-08-10, diarienummer III R 13-130-66.

Uppgifter om naturreservatet

<u>Namn:</u>	Naturreservatet Karås
<u>Län:</u>	Kalmar
<u>Kommun:</u>	Borgholm
<u>Församling/socken:</u>	Högsrum och Räpplinge
<u>Topografisk karta:</u>	4H NV
<u>Ekonomisk karta:</u>	4G 9j, 4H 9a
<u>Naturgeografisk region:</u>	14 b Ölands skogrika områden
<u>Kulturgeografisk region:</u>	3 Öland och sydostsmåländska slättbygden
<u>Fastigheter:</u>	Delar av Karås 1:2, 1:3 och Karum 3:2
<u>Areal:</u>	65,3 ha
<u>Landareal:</u>	65,3 ha
<u>Förvaltare:</u>	Länsstyrelsen i Kalmar län

2004-12-30

511-2144-02

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Karås ska vara att bevara och utveckla de värdefulla livsmiljöerna boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora, ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ, lövsumpskogar av fennoskandisk typ samt rikkärr och de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i gynnsam bevarandestatus. Strukturer som död ved, gamla grova träd och bäck med naturliga vattenståndsfluktuationer ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Både typiska arter som ek, lundalm, avenbok, hassel, buskstjärnblomma, skogsknipprot, tvåblad samt smal-grynsnäcka och rödlistade arter som korskovall, lerskivling, luktvaxskivling, hättmurkla, långbensgroda, större vattensalamander samt mindre hackspett, ska ha gynnsam bevarandestatus. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet i den mån detta inte strider mot de biologiska och kulturhistoriska bevarandevärdena varvid besökarna ska ha möjlighet att se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

Skälen för beslutet

Reservatet omfattas i sin helhet av riksintresse för naturvården medan den östra delen även omfattas av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Inom området finns flera objekt upptagna i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering såväl som i sumpskogsinventeringen. I naturvårdsplanen för Öland har området åsatts högsta naturvärdesklass, medan den södra delen också är upptagen i bevarandeplanen för odlingslandskapet. Området ingår i nätverket Natura 2000.

Reservatsområdet har såväl ur ett nationellt som ett internationellt perspektiv ett mycket högt bevarandevärde. Blandädellövskog av den typ som förekommer i området är förhållandevis sällsynt och Mittlandsområdet utgör sannolikt en av de viktigaste förekomsterna i Europa. Ädellövskogen är generellt en mycket viktig livsmiljö för många djur och växter. Närmare tre fjärdedelar av de rödlistade skogslevande djur- och växtarterna i Götaland lever i ädellövskog.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Områdets värde kan påverkas negativt av skogsbruk, dikning och andra åtgärder som förändrar hydrologin, upphörd beteshävd samt av olika exploateringsföre-

2004-12-30

511-2144-02

tag. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas och bör därför förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken och finner dels att det finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat dels att de föreskrifter som skall gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda markområden inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra ny byggnad eller annan anläggning.
2. Anlägga väg, parkeringsplats, campingplats, led, bro eller bredda befintlig väg.
3. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning eller anordna luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning.
4. Utan samråd med Länsstyrelsen utföra underhåll av befintliga ledningsgator.
5. Utan Länsstyrelsens tillstånd använda markområdet för tävlings- eller övningsändamål.
6. Sätta upp tavla, skylt, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.
7. Anordna upplag annat än tillfälligt för jordbrukets eller husbehovsavverkningens behov.
8. Uppföra stängsel eller annan hägnad för annat än jordbrukets behov.
9. Bedriva täkt av något slag eller borra, spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla samt tippa.
10. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
11. Dika, dikesrensa, leda bort vatten, dämna, invalla, uppföra eller ändra dammar samt utföra fyllning, pålning, grävning, sprängning eller andra åtgärder som syftar till att förändra vattnets djup eller läge.
12. Odlar upp, plöja, harva, fräsa, tillföra växtnäringssämne, rötslam, jordförbättringsmedel eller kalk på annan mark än den som i skötselplanen redovisas som åker.

2004-12-30

511-2144-02

13. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
14. Avverka, ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, gallra, röja eller utföra annan skogsbruksåtgärd annat än i enlighet med fastställd skötselplan.
15. Plantera eller så växter annat än på mark som i skötselplanen redovisas som åker eller införa djur.
16. Framföra motordrivet fordon annat än för jordbrukets behov, i samband med husbehovsavverkning eller i samband med jakt för transport av skjutet högvilt.
17. Utan samråd med Länsstyrelsen upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
18. Utan samråd med Länsstyrelsen utföra undersökning eller forskning.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av och information om reservatet.
2. Anläggande och underhåll av anläggningar för allmänheten som vandringsled, stättor, spänger och informationstavlor.
3. Skötselåtgärder innefattande betesdrift, röjning, gallring, uppsättning och underhåll av stängsel eller annan åtgärd i syfte att bevara eller utveckla naturmiljön eller den biologiska mångfalden.
4. Skogsskyddsåtgärder som naturvårdsförvaltaren finner nödvändiga.
5. Länsstyrelsen och naturvårdsförvaltaren äger rätt att utnyttja befintliga vägar inom reservatet.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Framföra alla slag av fordon.
2. Ställa upp husvagn, husbil eller liknande.
3. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.

2004-12-30

511-2144-02

4. Göra upp eld.
5. Medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur.
6. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordning eller göra inskrift.
7. Gräva upp eller dra upp växter med rötterna.
8. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.
9. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
10. Utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för tävlings- eller övningsändamål.
11. Utan samråd med Länsstyrelsen upplåta eller använda området för kommersiellt nyttjande av allemansrätten.
12. Utan samråd med Länsstyrelsen utföra undersökning eller forskning.

Föreskriften under C1 gäller inte vid transport av högvilt i samband med jakt eller i samband med jordbruk eller husbehovsavverkning. Föreskrifterna under C4, C5 och C6 gäller inte i samband med jaktutövning. Föreskrifterna under C8 och C9 gäller inte i samband med husbehovsavverkning.

Föreskrifterna i A-C skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets skötsel.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är b la:

7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare för naturreservatet är Länsstyrelsen.

Ärendets beredning

Mittlandsområdets höga naturvärden har sedan länge varit väl kända och uppmärksammade i naturvårdssammanhang. Länsstyrelsen har i tre rapporter redovi-

2004-12-30

511-2144-02

sat områden som är särskilt värdefulla från naturvårdssynpunkt, "Natur och naturvård på Öland" (1982), "Naturvårdens riksintressen på Öland" (1989) samt "Natur och kultur på Öland" (2001). I den förstnämnda har stora delar av Mittlandet klassats i någon av de tre värdeklasserna "högsta", "mycket högt" eller "högt" naturvärde. I den andra är hela Mittlandsskogen medtagen som riksintresse för naturvården. I den sistnämnda har Mittlandsskogen bedömts ha "högsta naturvärde". I denna anges även Mittlandsskogens järnåldersmiljöer som värdefull kulturmiljö, samtidigt som det aktuella reservatsområdet anges som tillhörande "kulturhistoriskt värdefulla miljöer".

Länsstyrelsen har under en lång följd av år initierat en rad olika undersökningar om Mittlandet. Viktiga äldre arbeten om Mittlandsskogen är två vegetationskarteringar av träd- busk- och fältvegetationen som utförts av Sjögren m fl (1974) i Lövskogsprojektet 1971-1972 och av Länsstyrelsen 1979. Ölands ornitologiska förening har utfört inventeringar av fågelfaunan i Mittlandets våtmarker och skogsbiotoper, sammanfattade av Rodebrand (1979) respektive Fritz (Naturvårdsverket 1989). I den sistnämnda bedöms det område inom vilket reservatet ligger ha mycket höga fågelvärden. I Naturvårdsverkets regi har våtmarksinventeringar utförts av Sjögren (1983) och Hylander (1993). En sammanställning av olika arbeten som behandlat Mittlandet har gjorts av Sjö (1985). Ölands Botaniska förening har med anslag från Världsnaturfonden under 1993-1996 genomfört en botanisk inventering av Mittlandsskogen med inriktning på hotlistade arter och arter på en lokal signalartslista. Kunskapen om områdets flora, särskilt rödlistade kärlväxter och kryptogamer, har genom denna inventering ökat väsentligt. Skogsvårdsstyrelsen har utfört en inventering av vissa naturvärdeskvaliteter på bestånds- och fastighetsnivå. Inventeringen har legat till grund för avgränsning och klassning av nyckelbiotoper. Länsstyrelsen utförde under 2001 en kompletterande fornminnesinventering inför den planerade naturreservatsbildningen.

I slutet av 1980-talet och början av 1990-talet ökade skogsbruksaktiviteten påtagligt i Mittlandet, främst beroende på ökad efterfrågan av lövträdsvirke. Omfattande avverkningar och gallringar av lövskog utfördes inom vissa delar av Öland, som i en del fall skadade naturvärdena. Som en följd av detta beslöt Länsstyrelsen 1993 att utreda reservatsbildning för ett antal lövskogsområden med särskilt höga naturvärden. Genom ett beslut i september 1993 infördes samrådsplikt för skogliga arbetsföretag mm inom dessa områden. Det för reservatsbildning här aktuella området var ett av de områden i vilka samrådsplikt då infördes.

Länsstyrelsen har sedermera utrett status, skyddsbehov och avgränsning av området. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Svefa har på uppdrag av Länsstyrelsen genomfört värdering av området samt förhandlat med markägarna. Överenskommelser om intrångsersättning har slutits med ägarna till fastigheterna Karås 1:2 och 1:3 samt Karum 3:2.

2004-12-30

511-2144-02

Förslaget till beslut och skötselplan har bland annat remitterats till markägare, Borgholms kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Högsrums och Räpplinge hembygdsförening, Ölands naturvärn, Ölands botaniska förening, Ölands ornitologiska förening och Föreningen SydostEntomologerna. Remissyttrande har inkommit från Borgholms kommun. Kommunen har påtalat att det måste tydliggöras vilket beslut som förändras när landskapsbildsskyddet upphävs inom området.

Karås är ett av flera planerade naturreservat på Öland där det finns en oundviklig konflikt mellan naturvårds- och kulturmiljövårdsintressena. Mycket höga natur- och kulturmiljövärden finns inom samma områden, men önskvärda åtgärder för att bevara och utveckla dessa olika värden skiljer sig åt. Länsstyrelsen bevakar och arbetar för bevarande och utveckling av såväl biologiska som kulturhistoriska värden. I detta fall innebär beslutet om bildande av naturreservat att Länsstyrelsen prioriterar naturvärdena, men att fornlämningarna ska bevaras och skyddas mot vegetationens påverkan på så sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 5.

Kungörelse

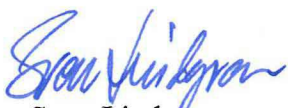
Beslutet skall kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap 30§ miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i ortstidning.

Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning, under förutsättning att kungörelsen var införd inom tio dagar från dagen för detta beslut.

Underskrifter

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Sven Lindgren. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även företrädare för kulturmiljöfunktionen, planfunktionen, naturskyddsfunktionen, rättsenheten samt byrådirektör Roland Persson deltagit, den sistnämnde föredragande. Skötselplanen har författats av Patrick Isendahl, naturskyddsfunktionen.

Sven Lindgren

Roland Persson

2004-12-30

511-2144-02

Bilagor:

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
 - 2.1 Skötselplanekarta
 - 2.2 Vegetationskarta
 - 2.3 Fornlämningskarta
3. Artlista
4. Konsekvensutredning
5. Upplysning om kungörelsedelgivning/Hur man överklagar

Sändlista:

7:12

Sörby

Strömmen

Karås

KARUM

Träthorvan

Svältbacken

Brakenberget

Stensträngsområde

Fulkärr

1:3

1:2

3:2

Bilaga 1
Beslutskarta
NATURRESERVATET KARÅS
Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 511-2144-02

Gräns för naturreservat

Skala 1:10 000

N

Skala 1:10 000

2004-12-30

511-2144-02

BILAGA 2

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KARÅS

1. Syftet med naturreservatet

- Syftet med naturreservatet Karås ska vara att bevara och utveckla de värdefulla livsmiljöerna boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora, ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ, lövsumpskogar av fennoskandisk typ samt rikkärr och de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för dessa livsmiljöer i gynnsam bevarandestatus. Strukturer som död ved, gamla grova träd och bäck med naturliga vattenståndsfuktuationer ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Både typiska arter, som ek, lundalm, avenbok, hassel, buskstjärnblomma, skogsknipprot samt tvåblad och rödlistade arter som korskovall, lerskivling, luktvaxskivling, hättmurkla, långbensgroda samt mindre hackspett, ska ha gynnsam bevarandestatus.
- Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet i den mån detta inte strider mot de biologiska och kulturhistoriska bevarandevärdena, varvid besökarna ska ha möjlighet att se och uppleva områdets typiska livsmiljöer och arter.

2. Målkommentar

Hela området är av riksintresse för naturvården medan den östra delen också är av riksintresse för kulturmiljövården. En konflikt finns mellan att låta ädellövskogen utvecklas mot ett mer naturskogsartat tillstånd och att skydda och synliggöra fornlämningarna och det fossila landskapet.

Beslutet om bildande av naturreservat innebär att Länsstyrelsen prioriterar naturvärdena (och i princip därmed ger avkall på en framtida skötsel helt utformad efter att främja de kulturhistoriska värdena), men att områdets fornlämningar ska bevaras och skyddas mot skador orsakade av vegetationen. Detta ska ske genom att på sikt styra vegetationen från fornlämningarna genom att avlägsna träd och buskar som hotar att skada dem och därefter kontinuerligt röja bort föryngring. Träd som växer i fornlämningar kan orsaka skador genom att rötterna orsakar sättningar samt genom att rotvältor kan riva med sig delar av fornlämningen. Även om områdets stensträngar och fördämningsvallar innehåller mycket kulturhistorisk information, är vegetationens skadeverkningar på husgrunderna jämförelsevis allvarigare. Kulturlagren har där ackumulerats under lång tid och bär på en stor mängd kronologiskt lagrad information. Rörs lagren om förvanskas den-

2004-12-30

511-2144-02

na information. Husgrunderna har därför högst prioritet vid röjningar och gallringar på och invid fornlämningar.

3. Beskrivning av området

3.1 Administrativa data

Objektnamn:	Karås
Objektnummer:	08-5727
Skyddsform:	Naturreservat
Natura 2000 beteckning:	SE0330115
Län:	Kalmar
Kommun:	Borgholm
Fastigheter och fastighetsägare:	Karås 1:2, del av: Karås 1:3, del av: Karum 3:2, del av:
Servitut:	Kraftledning till förmån för Sydkraft AB
Totalareal (ha):	65,3
Landareal (ha):	65,3
Areal produktiv skogsmark (ha):	61,2
Naturtyper, naturvårdsregistrets indelning:	Areal (ha)

2004-12-30

511-2144-02

Myr	1,8
Ordinär lövskog	4,1
Ädellövskog	57,1
Öppen hagmark	0,4
Åker	2,0
Naturtyper, art och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
Rikkärr 7230	1,8
Boreonemorala, äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora 9020	45,0
Lövsumpskogar av fennoskandisk typ 9080	3,0
Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ 9160	8,0
Vegetationstyper enligt Nordiska Ministerrådets indelning (ViN):	Areal (ha)
Björkskog av ört-typ <i>Betula pendula-Oxalis acetosella-Melica nutans</i> -typ 2217	0,3
Björkskog av ört-typ, sump-variant <i>Betula pubescens-Carex spp.-Sphagnum spp.</i> -typ 2217a	0,9
Avenbokskog <i>Carpinus betulus</i> -typ 2224	2,2
Ekskog, hassel-variant <i>Quercus robur-Melica spp.-Corylus avellana</i> -variant 2232a	5,8
Blandlövskog av örtrik typ <i>Quercus robur-Ulmus glabra-Tilia cordata</i> -typ 2236	45,0

2004-12-30

511-2144-02

Sumpalskog av ört-typ <i>Alnus spp.-Filipendula ulmaria- Carex elongata-typ 2243</i>	2,1
Snårskog av hassel-typ <i>Corylus avellana-typ 2252</i>	0,8
Skog i igenväxningssuccession 2321	4,1
Kärr 34	1,8
Örtrik rödvengräsmarks-typ <i>Agrostis capillaris-Alchemilla spp.- Rhytidiadelphus squarrosus-typ 5421</i>	0,4
Åker 55	2,0
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper:	Boreonemorala, äldre naturliga ädel-lövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora, ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ, lövsumpskogar av fennoskandisk typ, rikkärr
Strukturer:	Död ved, gamla grova träd, bäck med naturliga vattenståndsfuktuationer
Arter:	Korskovall, lerskivling, luktvaxskivling, hättmurkla, violettfootad puderskivling, grönpuvlig tråding, smalgrynsnäcka, långbensgroda, större vatensalamander, mindre hackspett

3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

Den östra delen av naturreservatet ligger inom riksintresse för kulturmiljövården (K 23 Borgholm-Räpplinge).

Karåsområdet innehåller flera för järnåldern karaktäristiska fornlämningsmiljöer, bl a ett par husgrunder (varav en något osäker) och stensträngssystem. Stensträngar är rester efter hägnader kring inägor och utmark, separata odlings- och ängsytor, boskapsfällor samt fågator. De öländska stensträngsområdena saknar motstycke ur såväl ett nationellt som internationellt perspektiv. Paralleller finns emellertid exempelvis på Gotland och i Östergötland, men stensträngs-områdena

2004-12-30

511-2144-02

i dessa geografiskt och kulturellt åtskilda områden är inte direkt jämförbara. En något säregen fornlämnings typ är de fördämningsvallar som anlagts i anslutning till vattendraget.

Fyra fornlämningslokaler var tidigare registrerade inom området (se bilaga 2.3). Dessa utgörs i två fall av en husgrund med tillhörande stensträngssystem (Raä nr 69 samt 71), i övrigt av tre gravar bestående av två resta stenar och en rund stensättning (Raä nr 72) samt ett område med fördämningsvallar av jordblandade stensträngar (Raä nr 73).

Vid den fornminnesinventering som utfördes 2001 kunde tio fornlämningslokaler nyregistreras. Dessa utgörs i sex fall av stensträngar eller stensträngssystem (fornl. A, C, E, F, G samt I) och i två fall av hålvägar (fornl. D och H). Dessutom kunde två befintliga fornlämningsområden (Raä nr 69 samt 73) utökas. De båda fördämningsvallar som nyupptäckts (fornl. B och J) är uppbyggda med olika teknik, något som troligtvis tyder på att de anlagts under olika tidsperioder. Den förstnämnda utgörs av jordblandade stensträngar och är delvis av samma karaktär som fornlämning nr 73, medan den andra (p g a större block med inslag av sprängsten) ger ett betydligt yngre intryck. De nyupptäckta hålvägarna (fornl. D och H) utgörs sannolikt av fästigar. Dessa är svårdaterade, närheten till stensträngar kan tyda på förhållandevis hög ålder.

Den mest sammanhållna fornlämningsmiljön är den i reservatets nordöstra hörn (Raä nr 69), med en husgrund och ett stensträngssystem som bl a bildar en fågata, fossila åkrar och en fälla. Trots att fornlämningsområdet har fragmenterats av åkerbruket i omgivningen, är det ett illustrativt exempel på en järnåldersbosättning. Andra fornlämningar av särskilt intresse är fördämningsvallarna i reservatets centrala del och den fågata som ligger strax öster om dem (Raä nr 73). Observera att de fornlämningar som hittats 2001 ej finns med på kartan, bilaga 2.3.

3.3. Biologiska bevarandevärden

Reservatsområdet upptas till största delen av ädellövskog. Dominerande skogstyp är blandlövskog av örtrik typ med framförallt ek, lundalm och ask, men också med lönn, björk, avenbok, al, oxel, vildapel, asp, lind och gran. Ek är ofta det vanligaste trädslaget. I övrigt förekommer också hasselrik ekskog, avenbokskog, sumpalskog, björkskog, hässlen samt ung lövskog i succession. Skogens struktur varierar beroende på de naturgivna förhållandena, markanvändningshistorik och skede i successionen. Ett par områden är genom sentida skogsbruk mer utglesade, medan andra sedan längre tid är orörda och har utvecklat naturskogskaraktärer. Vissa delar uppvisar tack vare beteshävd en mer mosaikartad karaktär. Buskskiktet är ibland mycket tätt och består främst av lövföryngring, hassel (några mindre områden har hässlekaraktär) och rundhagtorn men även av brakved, nypon, skogskornell, skogstry och benved. Fältskiktet är ofta frodigt och artrikt med sådana karaktärsarter som exempelvis buskstjärnblomma, blåsippa, gulsip-

2004-12-30

511-2144-02

pa, tandrot, ormbär och tvåblad. Även de rödlistade arterna skugglosta och korskovall förekommer. Skogen hyser en rik flora av kryptogamer med rödlistade svampar som exempelvis grönpucklig tråding, hättmurkla och luktvaxskivling. Reservatets fågelfauna är rik med god förekomst av flera lövskogslevande arter, som till exempel den rödlistade mindre hackspetten. Den lägre faunan är inte närmare undersökt. Äldre fynd av landmollusker har dock dokumenterats inom ramen för Göteborgs Naturhistoriska museums markfaunainventering. Enligt denna inventering har området en artrik landmolluskfauna med ett tjugotal arter. Bland dessa kan nämnas den rödlistade tandsnäckan *Perforatella bidentata* samt smalgrynssnäcka *Vertigo angustior* och dvärgsnigel *Arion intermedius*.

Genom reservatet rinner två mindre bäckfåror, som förenas i södra delen av reservatet. Bäckfåror torkar oftast ut under sommaren. Den nordliga bäckfåran rinner upp vid Vitlerskärren ca 1,5 kilometer väster om reservatet. Kraftigt rätad passerar den sedan Store mosse och Smalemosse innan den når Karås. Den södra bäckfåran avvattnar den lilla gölen Gladvattnet sydväst om reservatet. Bäckan passerar sedan Karums by innan den mynnar i några grävda dammar ca 1,5 kilometer längre österut.

Några mindre öppna våtmarker förekommer insprängt i skogen. Vissa av våtmarkerna fungerar som reproduktionslokaler för de rödlistade arterna långbensgroda och större vattensalamander, den senare en art som är upptagen i EU:s art- och habitatdirektiv.

Inom reservatet finns en åker som betas men som sedan längre tid varken gödslats eller jordbearbetats.

3.4 Geovetenskapliga bevarandevärden

Berggrunden i området består av ordovicisk kalksten, medan jordarten till största delen utgörs av lerig morän och moränlera.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

4.1 Skötselområde 1: skogsmark (63,3 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs huvudsakligen av blandädellövskog men även hasselrik ekskog, avenbokskog, sumpalskog, björkskog, hässlen, ung lövskog i succession och rikkärr förekommer. Se beskrivning i 3.3 samt vegetationskartan.

Bevarandemål:

- Arealen naturskogsartad blandädellövskog (boreonemoral, äldre naturlig ädellövskog av fennoskandisk typ med rik epifytflora enligt art- och habi-

2004-12-30

511-2144-02

tatdirektivet) med inslag av bryn, gläntor och andra halvöppna miljöer ska vara minst 45 ha.

- Arealen avenbokskog och hasselrik ekskog (ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ enligt art- och habitatdirektivet) ska tillsammans vara minst 8 ha.
- Arealen björk- och alsumpskog (lövsumpskog av fennoskandisk typ enligt art- och habitatdirektivet) ska vara minst 3,0 ha.
- Arealen öppna rikkärr (rikkärr enligt art- och habitatdirektivet) ska vara minst 1,8 ha.
- Skötselområdet ska innehålla rikligt med död ved i form av grova lågor, högstubbar och döda träd samt även gamla och grova träd. Naturvärden knutna till gammal, grov och ihålig ek ska särskilt gynnas och utvecklas. Andelen ädellövträd skall bibehållas eller öka. Andelen gran skall ej öka.
- Arter knutna till områdets biotoper ska leva kvar och helst öka i utbredning och antal. Exempel på sådana arter är mindre hackspett, långbensgroda, korskovall, skogsknipprot, krushättemossa, trädporella, grönpucklig tråding, hättmurkla, luktvaxskivling, glänsande rostfläck och rikfruktig blemlav.
- Antalet reproducerande individer av smalgrynssnäcka *Vertigo angustior* och större vattensalamander *Triturus cristatus* bibehålls eller ökar.
- Forn- och kulturlämningarna i området ska bevaras på sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Extensiv betesdrift för att gynna en mosaikartad karaktär med betespräglade gläntor, kantzoner, små öppna våtmarker och mindre hässlen. Gödsling och tillskottsutfodring får inte ske inom skötselområdet. Då en rik insektsfauna är knuten till giftfri djurspillning vore det ur den synvinkeln önskvärt att avermectiner inte används vid medicinering mot parasiter (djurhälsan ska dock vara god).

Etappvis frihuggning och röjning kring lämpligt antal trängda grova och vidkroniga ekar av hagmarkskaraktär eller ekar med förutsättningar att utvecklas till sådana, lämpligen i anslutning till öppnare miljöer. Vid första etappen tas träd och buskar som växer upp i själva kronan bort. Efter några år friställs ekarna till en radie av uppemot fem meter utanför kronprojektion. Kring kraftigt inväxta ekar ska detta, för att undvika chockverkan på trädet, ske i ett par etapper åtskilda med flera år. Inom denna radie sparas dock lövträd och buskar som bedöms värdefulla ur naturvårdssynpunkt (exempelvis andra grova lövträd och riktigt gamla hasselbuskar). En lämplig andel av de träd som ska tas bort fälls och läm-

2004-12-30

511-2144-02

nas som lågor alternativt ringbarkas. I delar av skötselområdet som enligt vegetationskartan utgörs av hasselvarianten av ekskog eller avenbokskog kan även på sikt viss naturvårdsgallring och/eller röjning krävas för att bibehålla struktur och trädslagssammansättning.

Andelen gran, som förekommer spritt i lövbestånden, ska inte tillåtas öka.

För att skydda och synliggöra forn- och kulturlämningar kan röjning av buskskiktet och gallring enligt riktlinjerna nedan för naturvårdsanpassad husbehovsavverkning utföras. Grövre träd och andra träd som av naturvårdsskäl undantagits i dessa riktlinjer kan, i de fall de hotar att skada fornlämningar och efter samråd med naturvårdsförvaltaren, ringbarkas eller toppkapas. Röjning och gallring av träd- och buskskikt på eller invid forn- och kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljösektor.

Vid behov underhållsröjning av uppväxande lövsly i ljusöppna gläntor, i och ikring våtmarker samt kring grövre ekstammar. Värmeskapande vegetation bibehålls utmed våtmarkernas nordliga kanter.

Det kan övervägas att omföra det i senare tid avvertrade och hasselrika området i nordväst (med vegetationstypen skog i igenväxningssuccession) till hässle. Om så sker läggs detaljer i skötseln fast i beslut om miljöstöd.

Ovan uppräknade åtgärder i träd- och buskskiktet kan ske inom ramarna för naturvårdsanpassad husbehovsavverkning. Detta ska alltid utföras så att natur- och kulturmiljövärden samtidigt gynnas. Avverkning för uttag av virke för nyttjanderättshavares/markägares husbehov får ske inom skötselområde 1 enligt riktlinjerna nedan samt enligt överenskommelse om intrångsersättning.

- Utsyning av lövträd som ska avverkas ska göras i samråd med naturvårdsförvaltaren (vid åtgärder på och i anslutning till fornlämningar ska naturvårdsförvaltaren samråda med Länsstyrelsens kulturmiljösektor). Anmälan ska göras till naturvårdsförvaltaren minst sex veckor före planerad avverknings igångsättning.
- Den årliga avverkningen vad gäller lövträd inom berörda fastighetsdelar får högst uppgå till den årliga tillväxten, dock maximalt den volym som framgår av uttagsbegränsning i överenskommelse om intrångsersättning. I första hand frihuggning av grov och vidkronig ek eller ek med förutsättning att utvecklas till sådan. I förekommande fall kan även viss gallring på forn- och kulturlämningar ske inom husbehovsavverkningens ramar. I övrigt plockhuggning av enstaka spridda björkar, eller (där björk inte förekommer) asp, ask eller klenare ek. Enstaka träd av andra lövträdsarter kan dock avverkas om det är motiverat ur natur- eller kulturmiljövårdsynpunkt. Grova träd, hålträd, boträd, märkligt växta träd, stående döda och döende träd, vindfällen, lågor eller andra träd som är värdefulla för faunan och floran sparas.
- Barrträd får avverkas utan begränsningar.

2004-12-30

511-2144-02

- Røjning av buskskiktet får utföras för att hålla betespräglade gläntor och våtmarker öppna (vegetation utmed våtmarkernas nordliga kanter sparas) samt för att synliggöra forn- och kulturlämningar (efter samråd med Länsstyrelsens kulturmiljösektor). Vidare får viss røjning ske för att möjliggöra fällning av träd eller för att öka framkomligheten vid uttransport av virke. Äldre hasselbuskar ska dock sparas även vid dessa røjningar. I övrigt ska ett varierat buskskikt bibehållas.
- Lövträd av arterna avenbok, fågelbär, lind, lönn, oxel, sälg, vildapel och samtliga almarter sparas. Enstaka träd av dessa arter kan dock avverkas om det är motiverat av naturvårdsskäl.
- Träd som fallit eller hotar falla ned över stängsel, traktorväg, dike eller på fornlämning får upparbetas och tillvaratas. Träd som är värdefulla för faunan och florán enligt ovan ska dock flyttas och lämnas kvar på lämplig plats inom reservatet.

Om markägare/nyttjanderättshavare inte vill eller kan utföra ovan nämnda åtgärder kan naturvårdsförvaltaren utföra de åtgärder som behövs ur natur- och kulturmiljösynpunkt.

Generellt gäller att avverkning och uttransport av virke ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att skador på mark, vegetation och fornlämningar inte uppkommer. Lövvirke som ska transporteras ut ur området får inte ligga kvar under senvår och sommar då det fungerar som fällor för äggläggande insektshonor. Lövvirke som avverkats efter sommaren ska transporteras bort senast under mars månad.

4.2 Skötselområde 2: åkermark (2,0 ha)

Beskrivning:

Åker som betas men som sedan längre tid varken gödslats eller jordbearbetats.

Bevarandemål:

- Åkermarken ska skötas så att den hålls fortsatt öppen.

Skötselåtgärder:

Fortsatt öppethållande av åkrarna genom betesdrift eller åkerbruk.

5. Bränder och brandbekämpning

Bränder som uppkommer inom området ska släckas enligt gällande räddningslag.

2004-12-30

511-2144-02

6. Jakt

Rätten till jakt inskränks inte genom reservatsbildningen.

7. Friluftsliv

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska kunna utnyttjas för rekreation samt natur- och kulturmiljöupplevelser i den mån detta inte strider mot de biologiska och kulturhistoriska bevarandevärdena.

Befintliga stigar hålls fortsatt öppna. Stättor anordnas vid behov för att underlätta tillgängligheten. Parkering sker lämpligen på den iordningsställda parkeringsplatsen vid Karums östergård. Informationsskylt med beskrivning av objektets natur- och kulturmiljövärden samt gällande föreskrifter sätts upp vid denna parkeringsplats.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera var och när åtgärder utförts, av vem, kostnad och finansiering.

Djurhållare ska föra anteckningar om antal betesdjur, tidpunkt för betespåsläpp och installning samt eventuella röjningar och vid årets slut redovisa dessa.

8.2 Dokumentation och inventeringar

Kunskapen om områdets biologi behöver kompletteras beträffande vissa artgrupper, särskilt då den lägre faunan. För att förbättra underlaget för målformuleringar och uppföljning bör inventeringar av områdets fauna och flora utföras. Inventering av vedlevande insekter, övriga insekter, landmollusker, svampar och lavar ska prioriteras.

Förekomsten av indikatorarter bör grunddokumenteras som underlag för uppföljning av bevarandemålen.

Inventering och dokumentation av samt fortsatt kunskapsbyggnad om de kulturhistoriska värdena och områdets markanvändningshistoria bör utföras bland annat som underlag för uppföljning av bevarandemålen.

8.3 Uppföljning av bevarandemål

De bevarandemål som formulerats i denna skötselplan ska följas upp vart tionde till femtonde år. Länsstyrelsen ansvarar för att denna uppföljning sker. När det gäller de indikatorarter som är angivna under bevarandemålen ska uppföljningen avse förekomst/icke förekomst inom skötselområdet. Frekvensundersökningar av

2004-12-30

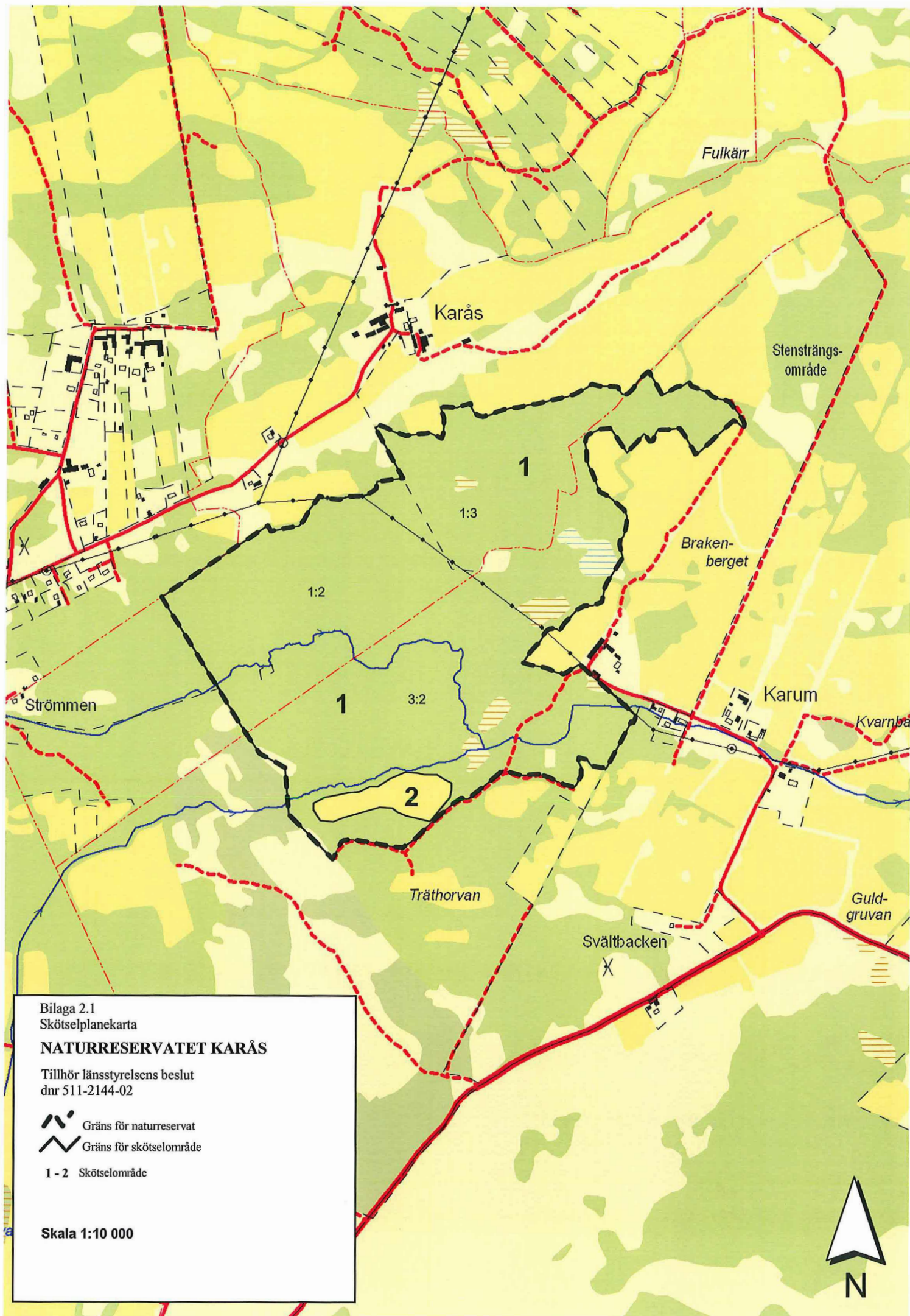
511-2144-02

lämpliga indikatorarter utförs också. Om fler lämpliga indikatorarter påträffas vid grunddokumentationen eller vid annat inventeringsarbete revideras listan efter hand. Även utbredning av naturtyper, trädslagsblandning, struktur samt hur reservatsbeslutet påverkar fornlämningar följs upp.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet, när
Betesdrift	Skötselområde 1	Djurhållare	1, årligen
Friställning av äldre spärrgrenig ek	Skötselområde 1	Nyttjanderättshavare eller uppdragstagare	1
Gränsmarkering	Hela reservatet	Lantmäteriet	1
Informationstavla	Parkeringsplats vid naturreservatet Karum	Länsstyrelsen	2
Stättor	Där så krävs	Länsstyrelsen	2
Uppföljning av skötselåtgärder	Skötselområde 1 och 2	Länsstyrelsen, Djurhållare	1
Uppföljning av bevarandemål	Skötselområde 1 och 2	Länsstyrelsen	1, vart 10-15 år

Prioritet: 1; Högst, 2; Hög, 3; Lägre.

Bilaga 2.1
Skötselplanekarta

NATURRESERVATET KARÅS

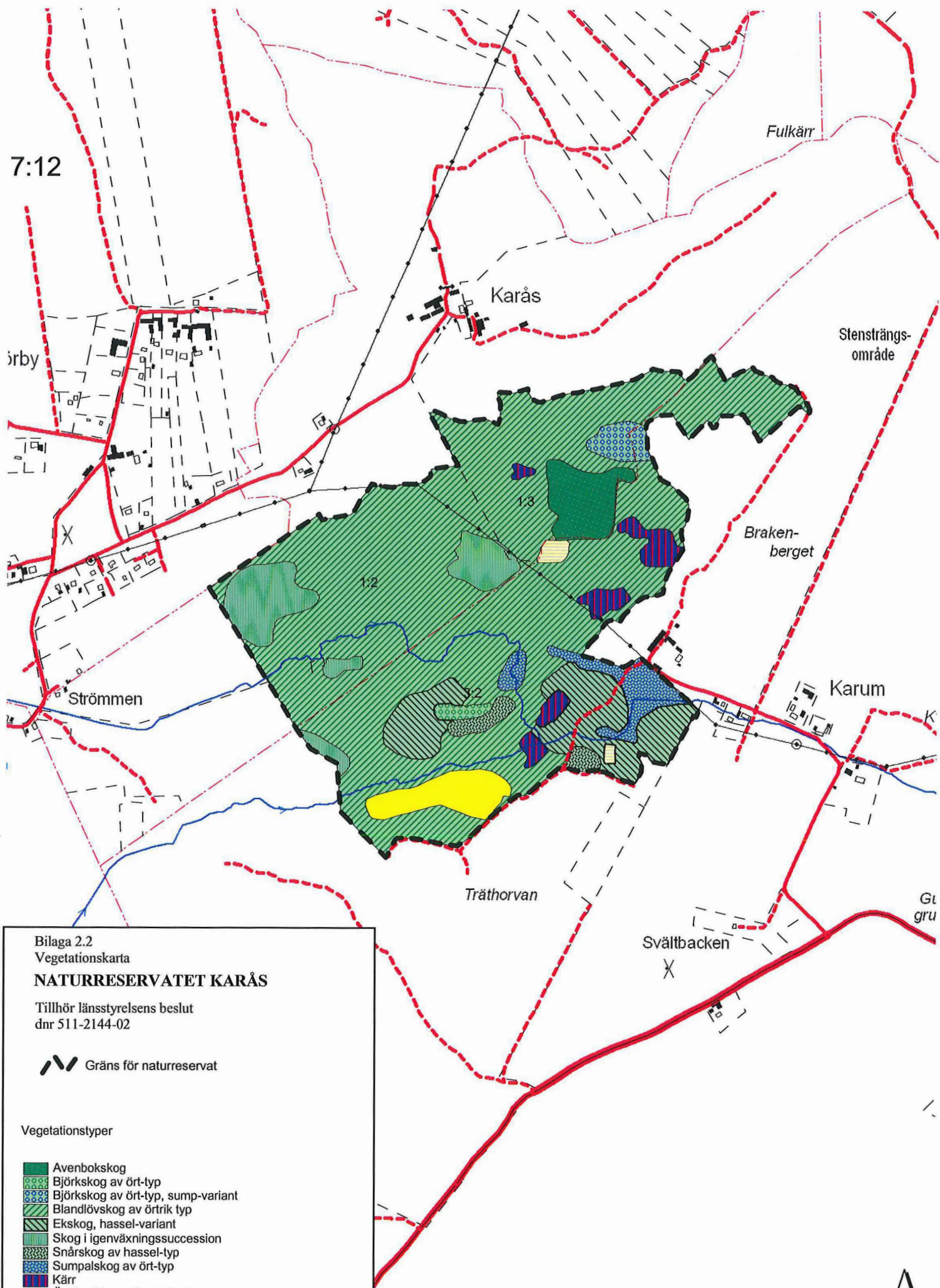
Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 511-2144-02

 Gräns för naturreservat
 Gräns för skötselområde

1 - 2 Skötselområde

Skala 1:10 000

7:12

Bilaga 2.2

Vegetationskarta

NATURRESERVATET KARÅS

Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 511-2144-02

Gräns för naturreservat

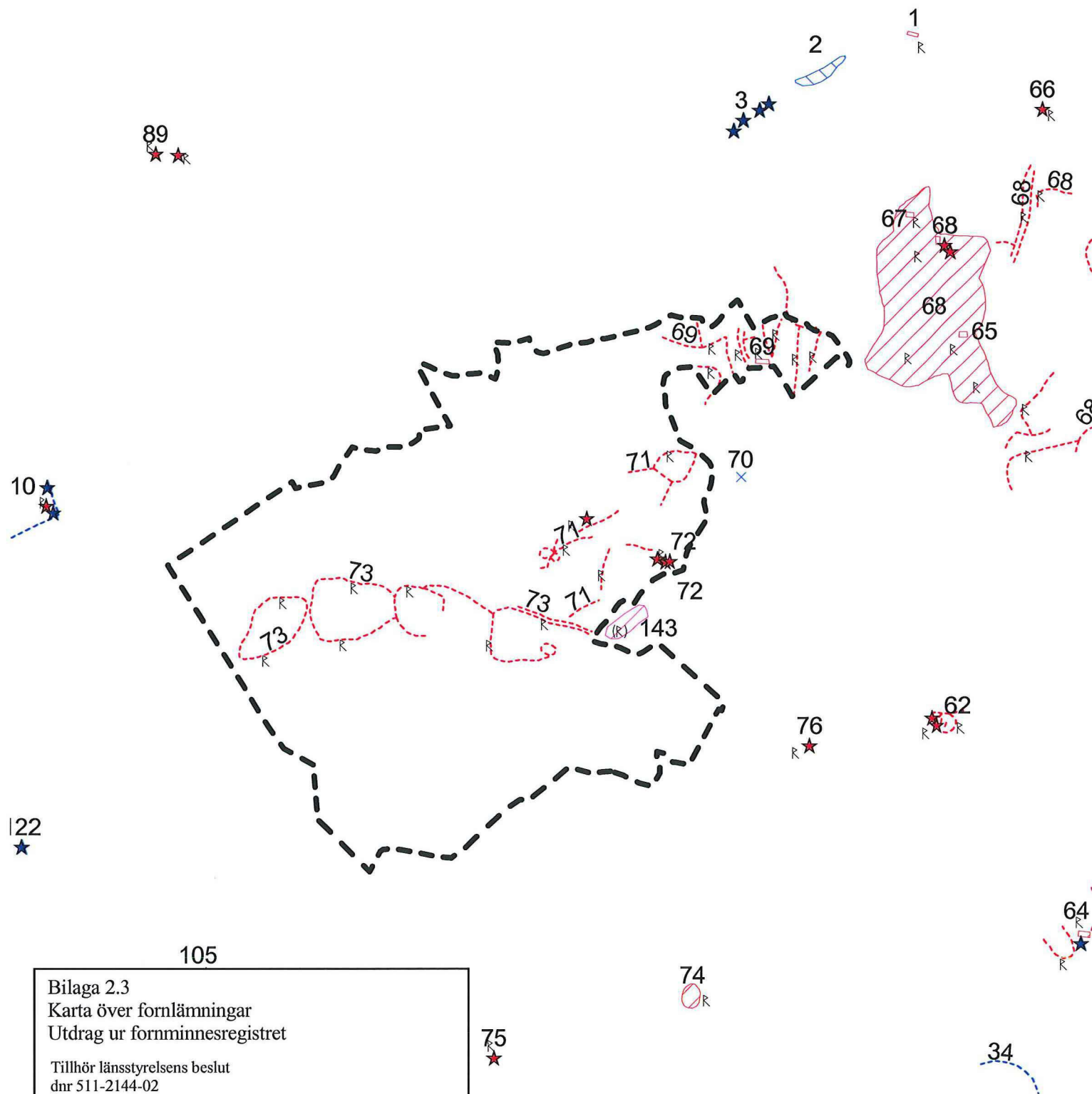
Vegetationstyper

- Avenbokskog
- Björkskog av ört-typ
- Björkskog av ört-typ, sump-variant
- Blandlövsog av örtrik typ
- Ekskog, hassel-variant
- Skog i igenväxningssuccession
- Snårskog av hassel-typ
- Sumpalskog av ört-typ
- Kärr
- Örtrik rödvengräsmarks-typ
- Åker

Skala 1:10 000

Karum alvar

Bilaga 2.3 Karta över fornlämningar Utdrag ur fornminnesregistret

Tillhör länsstyrelsens beslut
dnr 511-2144-02

Fast formlämning
 Fast formlämning utan synlig begränsning
 Övrig kulturhistorisk lämning

Fast formlämning
 Fast formlämning utan synlig begränsning
 Övrig kulturhistorisk lämning
 Bebyggelse lämning
 Fyndplats/ Undersökt fornlämning

Fast formlämning
 Fast formlämning utan synlig begränsning
 Övrig kulturhistorisk lämning
 Bebyggelse lämning
 Fyndplats/ Undersökt fornlämning
 Fast formlämning
 Fast formlämning utan synlig begränsning
 Ruin/Gruvhål
 Övrig kulturhistorisk lämning eller borttagen fast formlämning

Gräns för naturreservat

Skala 1:10 000

2004-12-30

511-2144-02

BILAGA 3

ARTLISTA

Förteckning över känd förekomst av signalarter, rödlistade arter samt vissa andra intressanta arter inom Karås naturreservat.

Rödlistekategorier enligt nationell rödlista fastställd av Naturvårdsverket 2000. Rödlistekategori: EX = utdöd (extinct), RE = försvunnen (regionally extinct), CR = akut hotad (critically endangered), EN = starkt hotad (endangered), VU = sårbar (vulnerable), NT = missgynnad (near threatened), DD = kunskapsbrist (data deficient).

S1-3 = Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens signalartslista för nyckelbiotopsinventeringen. S3= Mycket högt indikatorvärde, mycket bra signalart; S2= Högt indikatorvärde, bra signalart; S1= Visst indikatorvärde, mindre bra signalart.

Ö = Lokalt intressanta signalarter enligt Ölands Botaniska Förenings lista över rödlistade och signalerande skogsväxter.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Signalartsvärde
Kärlväxter			
<i>Anemone ranunculoides</i>	gulsippa		S2
<i>Bromopsis ramosa</i>	skugglosta	NT	
<i>Carpinus betulus</i>	avenbok		Ö
<i>Dactylorhiza maculata</i> <i>ssp fuchsii</i>	skogsnycklar		
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot		S1
<i>Hedera helix</i>	murgröna		S1
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa		
<i>Hypericum hirsutum</i>	luden johannesört		
<i>Listera ovata</i>	tvåblad		S2
<i>Melampyrum cristatum</i>	korskovall	NT	
<i>Mercurialis perennis</i>	skogsbingel		Ö
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär		
<i>Ulmus minor</i>	lundalm		Ö
<i>Viola mirabilis</i>	underviol		S2
Mossor			

2004-12-30

511-2144-02

<i>Porella platyphylla</i>	trädporella		S1
<i>Ulota crispa</i>	krushättemossa		S1
Lavar			
<i>Arthonia spadicea</i>	glänsande rostfläck		S2
<i>Arthotelium ruanum</i>	jaguarfläck		Ö
<i>Bacidia hemipolia</i>			Ö
<i>Bacidia rubella</i>	lönnlav		
<i>Chrysothrix candelaris</i>	gul mjöllav		Ö
<i>Graphis scripta</i>	skriftlav		S1
<i>Phlyctis agelaea</i>	rikfruktig blemlav		S3
Svampar			
<i>Aleurodiscus aurantius</i>	nyponskinn	DD	
<i>Biscogniauxia repanda</i>	rönndyna		
<i>Camarophylloopsis hymenocephala</i>	lerskivling	NT	
<i>Cystolepiota bucknallii</i>	violettfotad puderskivling	NT	
<i>Hygrocybe quieta</i>	luktvaxskivling	NT	S2
<i>Inocybe corydalina</i>	grönpucklig tråding	NT	
<i>Morchella semlibera</i>	hättmurkla	NT	
<i>Skeletocutis nivea</i>	fläckticka		S2
Mollusker (inv. 1937)			
<i>Arion intermedius</i>	dvärgsnigel		
<i>Perforatella bidentata</i>	tandsnäcka	NT	
<i>Vertigo angustior</i>	smalgrynsnäcka		
Kräl- och groddjur			
<i>Rana dalmatina</i>	långbensgroda	VU	
<i>Triturus cristatus</i>	större vattensalamander	NT	
Fåglar			
<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	VU	
Fjärilar			
<i>Zygaena lonicerae</i>	bredbrämad bastard-svärmare	NT	
Skalbaggar			
<i>Cryptocephalus cordiger</i>	hjärtfläckig fallbagge	VU	

2004-12-30

511-2144-02

BILAGA 4

KONSEKVENsutREDNING

Konsekvensutredning enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) av förslag till föreskrifter för naturreservatet Karås

Bakgrund

Länsstyrelsen avser att besluta om att bilda naturreservatet Karås. Enligt 27 § verksförordningen skall Länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreskrifter som har karaktären av normföreskrifter, d v s de som riktar sig till allmänheten.

Syftet med föreskrifterna

Föreskrifterna innebär vissa vistelsebestämmelser för allmänheten i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärdena inte uppstår.

Effekter

Påverkan på allmänhetens friluftsliv bedöms vara mycket begränsad.

Kostnader

De föreslagna föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägaren eller kommunen. Kostnaden för skyltning finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

2004-12-30

511-2144-02

BILAGA 5

UPPLYSNING OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Kungörelse ska inom tio dagar från beslutsdatum införas i ortstidning.

Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning, under förutsättning att kungörelsen var införd inom tio dagar från dagen för detta beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR HOS REGERINGEN

Om Ni är missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan Ni överklaga detta hos Regeringen. Det gör Ni genom en skrivelse till Regeringen, Miljödepartementet, men Ni ska lämna/skicka skrivelsen till Länsstyrelsen i Kalmar län.

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienummer) kommun och fastighetsbeteckning. Redogör för dels varför Ni menar att Länsstyrelsens beslut är felaktigt och dels för vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Överklagan måste ske senast tre veckor efter den dag kungörelsen var införd i ortstidning, annars kan Ert överklagande inte prövas. Ni undertecknar skrivelsen och uppger namn, postadress och telefonnummer och sänder den till Länsstyrelsen.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Ert överklagande, så bör Ni skicka med detta.

Ni kan anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Observera att Er skrivelse skall lämnas/skickas till Länsstyrelsen, Malmbrogatan 6, 391 86 Kalmar.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till Länsstyrelsen.